

Klar til sommer og varme stalde? (se anbefalinger på bagsiden)

For at undgå store nedgange i produktionen og holde dyrevelfærden i top, er det NU du skal have optimeret dine staldforhold, så du kan komme gennem sommeren uden alt for store påvirkninger.

Vi giver her et par gode råd om de ting du bør have fokus på:

- VAND- rengøring og evt. udskiftning af ventiler. Det er i forsøg vist at op til 60 % af mælkemængden er afhængig af vandindtaget.
- VELBEFINDENHED- nærmiljø, pladskrav skal overholdes så ventilations kapaciteten passer til antal dyr, fodring og foder opbevaring, så der altid er frisk foder-
- VENTILATION- nødopluk, indstilling af kurver, rengøring for optimal brug af systemet-

I varme perioder er det en fordel at flytte foderingerne, til de koldeste tider på døgnet, som tidlig morgen og sen aften. Dermed er der større mulighed for at opretholde et godt foderoptag hos både søer og smågrise. Søer i dårligt huld kan tildeles en ekstra fodring.

Hvorfor er vand SÅ vigtigt?

Væskemangel medfører nedsat foderoptagelse, nedsat mælkeydelse, ændret adfærd fx i form af øget halebid, navlesutning og urindrikning. Har grisene ikke fået vand i en længere periode, bliver de dehydreret, apatiske, risiko for salt forgiftning øges og risikoen for dødsfald stiger.

Ved væskemangel tømmes blæren sjældent, og mængde af skadelige bakterier øges i urinvejene, som derved kan være årsag til infektion. Samtidig vil væske mangel medføre at den væske, der er i tyk og endetarm re absorberes, da kroppen vil være i en "nødssituation".

Soen:

Øget vandindtag fra drægtighedsperioden til diegivningsperioden er af stor betydning. Søer der har et lavere vandindtag i dieperioden vil generelt fravænnens kuld med lavere vægt. Det er derfor vigtigt at sikre en optimal vandforsyning i farestalden.

Eks på vandbehov til den diegivende so:

- Dannelsen af 1 liter mælk kræver 4 L vand.
- For hvert kg tilvækst grisene gror, skal der drikkes 4 L mælk
- 12 fravænnede grise på 7 kg vil derfor kræve en so der drikker:
 $12 * 6 \text{ kg tilvækst} * 4 \text{ L mælk} * 4 \text{ L vand} = 1.152 \text{ L vand}$ fordelt på 21 diedage, svare til et gennemsnitligt vandindtag på 54,8 L per dag

De fravænnede grise:

Grisene oplever en dramatisk forandring ved fravæning, fra det pludselige skifte fra en væskeholdig kost til en solid kost. Den betingede refleks, der opfordrer grisene til at die/æde regelmæssigt er også tabt. Det

betyder at vi skal være ekstra opmærksomme på både vand, foder og tildeling af dette. Det kan anbefales at tilbyde vand med vandspejl i vandskåle i de første 5-7 dage efter fravæning.

På grund af den store forandring både fysiologisk men også adfærdsmæssigt er det yderst vigtig at vi hjælper grisene godt i gang med både indtagelse af vand og foder. Grisene lærer af hinanden, så jo lettere tilgængeligt og nemt vi gør det jo bedre for grisen.

Fravæning af grise kan med fordel flyttes til eftermiddag, så vi udnytter grisenes døgn rytme i denne forbindelse. Fravæning sen eftermiddag betyder kortere tid til at slås inden de "går i seng". Næste dag lader i lyset brænde hele dagen. Grisene lærer ved at se hvad hinanden gør og det virker jo ikke i mørke!

Anbefalinger for vand.				
Retningslinje for højde på ventiler		Vand indtag		
Kg gris	Højde på ventil, målt fra gulv (mm)	alder	Vægt i kg	Liter per dag
5-10	100-250	8	20	1
10-30	300-400	9	25	2.5
30-50	400-600	10	28	3.3
50-100	600-750	12	39	4.2
100 +	750-900	14	50	5
		17	70	7
		21	90	8.9

Retningslinjer for ydelse på vandventiler	
Dyregruppe/kg	Liter /minut
Pattegris	0,3
Fravænnede 7-25 kg	1,0
Ungdyr 25-50 kg	1,4
Slagtesvin 50- 110 kg	1,7
Drægtige søer	2,0
Diegivende	4,0

Antal dyr per vandforsyning	
Type.	Dyr per vandforsyning.
Vippe ventil	1:15 til 1:10 fravænnede til slagtesvin
Bide ventil	1:15 til 1:10
Drikke kop	1:17 slagtesvin
Trug	300 mm per 20 slagtesvin eller per 15 søer